

Artériová hypertenzia v perioperačnom období. Príbeh nekončí alebo vyberme Golémovi šém

(derma)

colone.

ortal week

Mortalita a anestézia

anestézia je súčasťou komplexnej liečby

menej podstatný je počet urgentných príhod počas anestézie

viac pacientov umiera po 2. pooperačnom ako do 3. pooperačného dňa

podstatné sú komorbidity, polypragmázia a klinické faktory pacienta, menej voľba anestéziologickej techniky

bezpečné vedenie celkovej, alebo regionálnej anestézie znižuje mortalitu v pooperačnom období

Roy, Anesthesiology, 1997

Problémy s vysokým tlakom...

- Trvale zvýšený diastolický tlak nad 110 mmHg je spojený s kardiovaskulárnym rizikom

u mladších pacientov (< 55 rokov)

(Collins, 1990; Helveci, 2007)

- Trvalé zvýšenie systolického tlaku nad 180 mmHg alebo o 40 mmHg nad kludovú hodnotu systolického tlaku je kardiovaskulárne a cerebrovaskulárne riziko starších pacientov (McMahon, 1990; Gardner 2007)

Hypertenziu má ...

30% pacientov nediagnostikovanú

14 - 29% liečených nemá dobre kontrolovaný tlak

Hypertenznú krízu má...

1% hypertonikov

2x častejšie muži

4x viac hypertenzných kríz oproti roku 1990

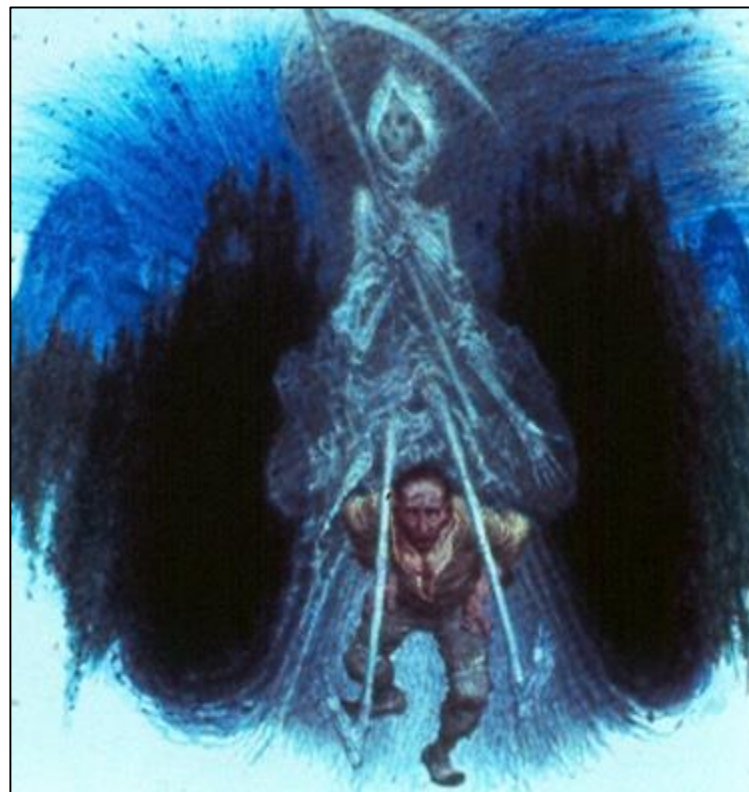
27% pacientov na Interné ošetrovanie a JIS prichádza pre hypertenznú krízu (SK) alebo orgánové komplikácie pri nej

- Prvý prejav choroby
- Nesprávna voľba liečby
- Nedodržanie liečby pacientom
- Liečbou zle kontrolovaný krvný tlak

Hypertenzia počas anestézie ohrozuje

- **chronické zmeny** spôsobené hypertenziou na srdci a cievach, na cieľových orgánoch môže anestézia a operačná trauma **demaskovať**, **urýchliť**, **dekompenzovať**
- **akútne nezistené a nekontrolovateľné vzostupy** krvného tlaku
- **Interakcie liekov – hypotenzív a anestetík**

(Howel 2004; Maddox 2005)

Z čoho má tenziu/hypertenziu anestéziológ ?

- Ako pripraviť predoperačne hypertonika, aby prišiel na operáciu s „**adekvátnym**, **prijateľným**, **dobrým**, **správnym**“ tlakom ?
- Chronická medikácia hypertonika a anestézia.
- Kedy odložiť operáciu kvôli hypertenzii ?
- Čo s hypertonikom, ktorý má pred operáciou napriek všetkým opatreniam tlak $> 160/90$ mmHg ?

Vyberme Golémovi - šem !

- hypertenzia počas anestézie
  - bezprostredné pooperačné obdobie
  - hypertenzia a neodkladná operácia
- hypertenzia a špeciálne problémy, ak súvisia s operáciou
- Feochromocytóm, aortálna disekcia, eklampsia a ukončenie gravidity
- ...
- Operačné výkony spojené s hypertenziou
- dvoj dutinové výkony, vaskulárna chirurgia, kardiochirurgia, neurochirurgia, operácia obličiek, operácie endokrinných žliaz, hrudná chirurgia, onkologické dlhotrvajúce výkony...

SCORE systém a odhad rizika

Prognostický systém vychádza z Framinghamských kritérií rizikových faktorov hypertenzie

Framinghamské kritériá, Journal of Hypertension, 2003

□ SCORE systém (EHS/ECS, 2003) odhaduje **riziko fatálnej kardiovaskulárnej príhody do 10 rokov u hypertonika**

- veľmi vysoké riziko $\geq 15\%$
- vysoké riziko $\geq 10\%$
- stredné riziko $> 5 \%$
- nízke riziko $< 5 \%$

Framinghamské kritériá: Rizikové faktory pre kardiovaskulárne choroby (SCORE)
hladina systolického a diastolického tlaku dosiahnutá liečbou !!!
muž > 55 rokov, žena > 65 rokov
fajčenie
dyslipidémia
totálny cholesterol > 6,5 mmol/l,
či LDL cholesterol > 4,0 mmol/l, či HDL cholesterol
anamnéza včasnej kardiovaskulárnej choroby
hodnota glykémie > 7 mmol/l
abdominálna obezita
C reaktívny proteín ≥ 1 mg/dl
Cieľové orgány - poškodenie
hypertrofia LK
USG zistené zhrubnutie cievnej steny karotídy alebo aterosklerotické plaky
zvýšený sérový kreatinín M = 115-130 mmol/l, Ž = 107-124 mmol/l
mikroalbuminúria M < 1,0 mmol/l, Ž < 1,2 mmol/l

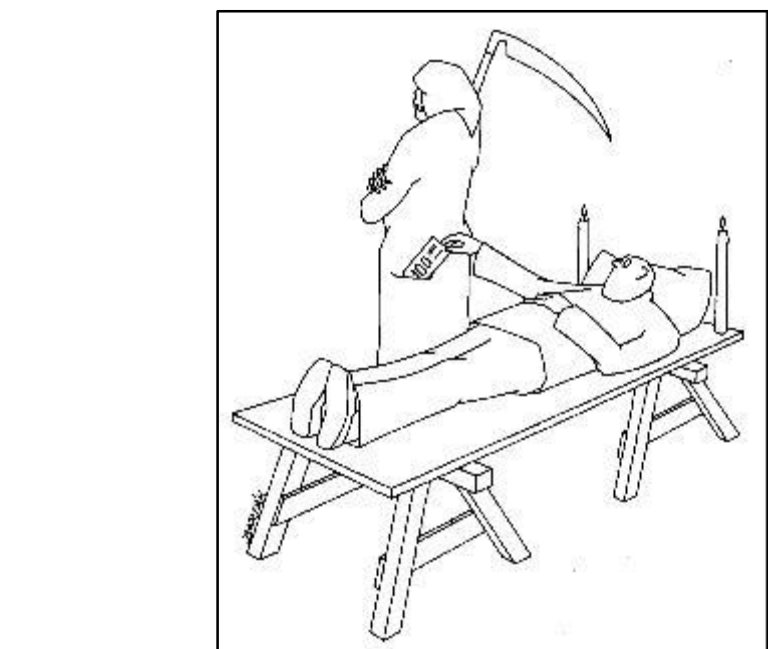
Diabetes mellitus
(M < 55 rokov, Ž < 65 rokov)
postprandiálna glykémia > 11 mmol
Spojené klinické problémy
<i>Cerebrovaskulárne choroby</i> – ischemická/hemoragická NCMP, tranzitórna ischemická ataka, encefalopatia, lakunárne ikty
<i>Kardiovaskulárne choroby</i> – infarkt myokardu, angina pectoris, koronárna revaskularizácia, kongestívne zlyhanie srdca, poruchy rytmu
<i>Obličkové choroby</i> – diabetická nefropatia, poškodenie obličiek (sérový kreatinín M > 133, Ž > 124) , proteinúria (> 300 mg/24 hod)
<i>Periférne ochorenie ciev</i>
<i>Retinopatia</i> – hemoragie či exudáty, papiloedém

SCORE	Tlak krvi (mmHg) TKs/ TKd dosiahnutý liečbou !				
Risk factors anamnéza, klinické príznaky, vyšetrenia	Normálny TK 120 - 129 80 – 84	Vysoký normal 130 - 139 85 – 89	Stupeň 1 Mierna AH 140 - 159 90 – 99	Stupeň 2 Stredne závažná 160 - 179 100 – 109	Stupeň 3 závažná ≥ 180 ≥ 110
0	Primerané riziko	Primerané riziko	Nízke riziko	Mierne riziko	Vysoké riziko
1 – 2 faktory	Nízke riziko	Nízke riziko	Mierne riziko	Vysoké riziko	Veľmi vysoké riziko
≥ 3 faktory alebo PCO, DM	Mierne riziko	Vysoké riziko	Vysoké riziko	Vysoké riziko	Veľmi vysoké riziko
Klinické kardiálne jednotky	Vysoké riziko	Veľmi vysoké riziko	Veľmi vysoké riziko	Veľmi vysoké riziko	Veľmi vysoké riziko

Multidisciplinárny charakter artériovej hypertenzie počas anestézie

Incidencia	Štúdia HYPPIES '04 N = 9000	Štúdia Stratifikácia '06 N = 10 500
Incidencia hypertonikov v intraoperačnom období	10,2%	20,7%
Incidencia artériovej hypertenzie v intraoperačnom období	27,8%	28,9%
Incidencia hypertonikov s vysokým a veľmi vysokým rizikom (podľa SCORE)	67,7%	68,88%

áno

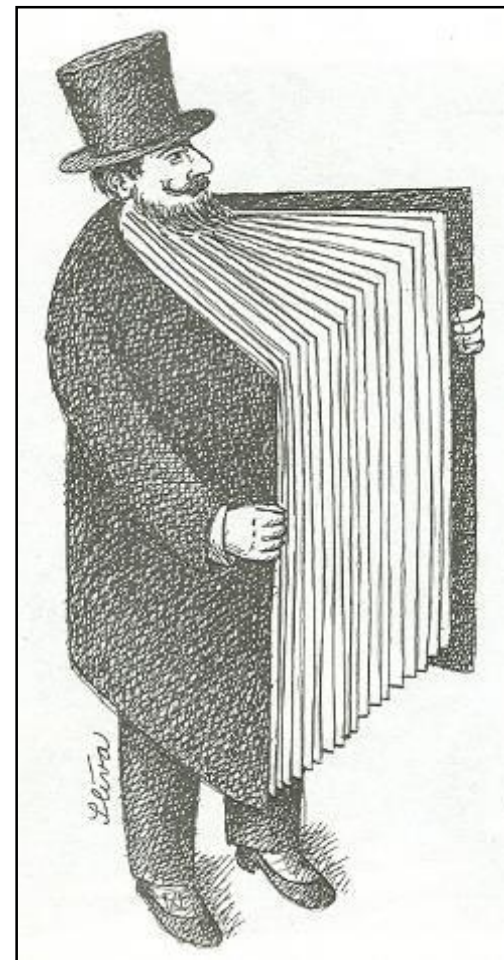

nie

„minor risk faktor“ kardiovaskulárneho rizika počas anestézie ?

- **Nekontrovaná artériová hypertenzia**, pokročilý vek, abnormálne EKG, ľavokomorová hypertrofia, blok ĽTR, iný rytmus ako sínusový, nízka funkčná kapacita, srdca a obehu, NCMP - **minor risk predictor** (Goldman, 1983; ACC/AHA, 1996)
- hypertenzia je **druhý najčastejší rizikový faktor pre zvýšenú morbiditu a mortalitu počas chirurgie** (Khuri, 1995)
- Systolická hypertenzia je **nezávislý rizikový faktor vzniku NCMP u seniorov** vo **vaskulárnej chirurgii** a rizikový faktor vzniku **tichej ischemie myokardu** vo **vaskulárnej chirurgii**.
(Kasprzak, 2006)

Pooperačná hypertenzia vo vaskulárnej chirurgii

- **Pooperačné hypertenzia** je spojená so zvýšenou mortalitou, výskytom perioperačnej mŕtvice a srdcových komplikácií
(0.7% vs 0.1%; $P < .001$), stroke (1.9% vs 1%; $P = .018$), MI (2.4% vs 0.5%; $P < .001$), a CHF (1.9% vs 0.5%; $P < .001$)
- **významná pooperačné hypotenzia u hypertonika** je spojená so zvýšenou perioperačnou úmrtnosťou na srdcové, cievne mozgové príhody ale so **zvýšenými komplikáciami a mortalitou do 1 roka** od operácie
(0.8% vs 0.1%; $P < .001$), stroke (3.2% vs 1.0%; $P < .001$), MI (2.7% vs 0.5%; $P < .001$), and CHF (1.7% vs 0.5%; $P < .001$), as well as 1-year death (5.1% vs 2.9%; $P < .001$) or stroke (4.2% vs 2.1%; $P < .001$)

**Akákoľvek manipulácia
s artériovým krvným tlakom je
nebezpečná !?**

„Už dávno som sa ti chcel zmieniť o Hemineyevovi. Je to dŕsná škoda, že sa nevidíme. Svět čili zničit, snížit depnějaké takové depresi se bouchnul. Brumlik tvrdí, že nebejt toho blbýho léčení, moh' l bejt šťastnej a plodnej ešte aspoň deset, patnáct let, tlak-netlak.“

Voskovec J., Werich J., Korespondence, Praha, Akropolis, 2007, s. 343

Zvyšovanie tlaku je adaptívna reakcia na udržiavanie homeostázy buniek

Bunka je skrytý motor, ktorý núti organizmus konať

- **Krvný tlak nie je len súčasť cirkulácie**

↑ TK = ↑ natriuréza = ↑ výdaj vody

- ✓ Nástroj na reguláciu osmotických pomerov
- ✓ Nástroj na udržanie jej oxygenácie a energetických pomerov

- **Mikrocirkulácia - modulárny systém**

Dostatočne vysoký tlak zlepšuje perfúziu a naplňa mikrocirkuláciu, ktorá je modulárnym systémom pracujúcim na systéme „prietoku a neprietoku“

Prebieha filtrácia a reabsorpcia

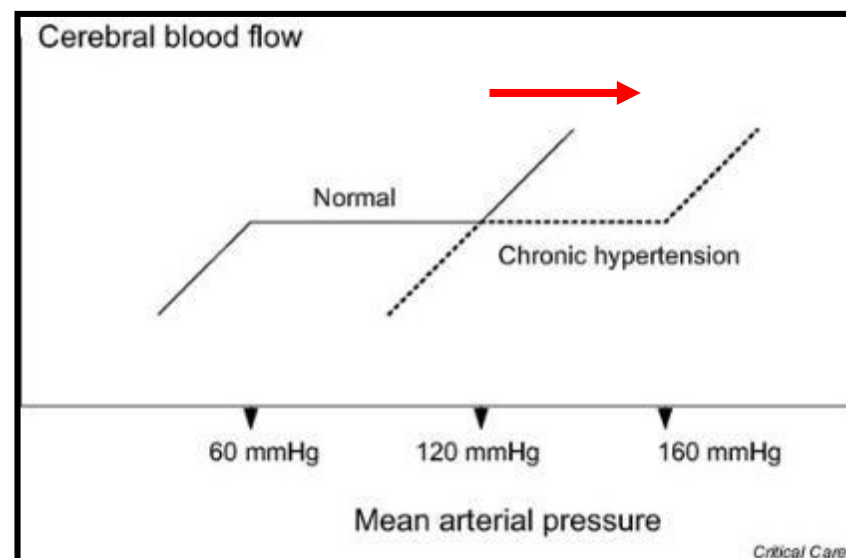
Stratégia znižovania tlaku

trigger hodnoty hypertenzie	trigger hodnoty hypotenzie
Systolický 140 - 165 mmHg	Systolický tlak 110 mmHg
Diastolický 95 - 105 mmHg	Diastolický tlak 50 mmHg
Stredný 80 - 95 mmHg	Stredný tlak 70 mmHg

Leslie, 1996

- Krivka autoregulácie TK hypertonika je posunutá doprava
- Normálny krvný tlak = nízka perfúzia cieľových orgánov = globálna a regionálna ischemia

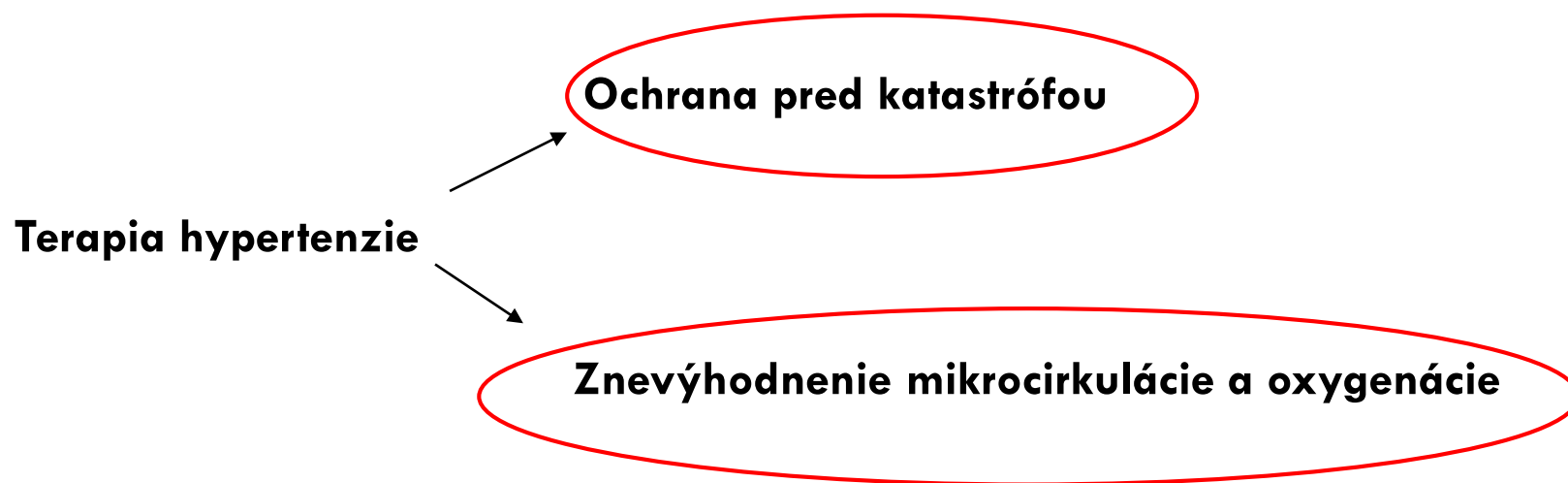
(Elliott, 2006; Bender, 2006)

Duálny efekt antihypertenzívnej terapie

Hypertenzia je spojená s najvyšším rizikom predčasných kardiovaskulárnych úmrtí.

Kaplan, 2007, Hypertension

Prekročenie „trigger hodnôt krvného tlaku“ znižuje perfúziu
pri indukovanej vazokonstrikcii

Vimo, 2003, Hulín 2006

Aký má mať „normálny tlak“ hypertonik (JNC,2007)

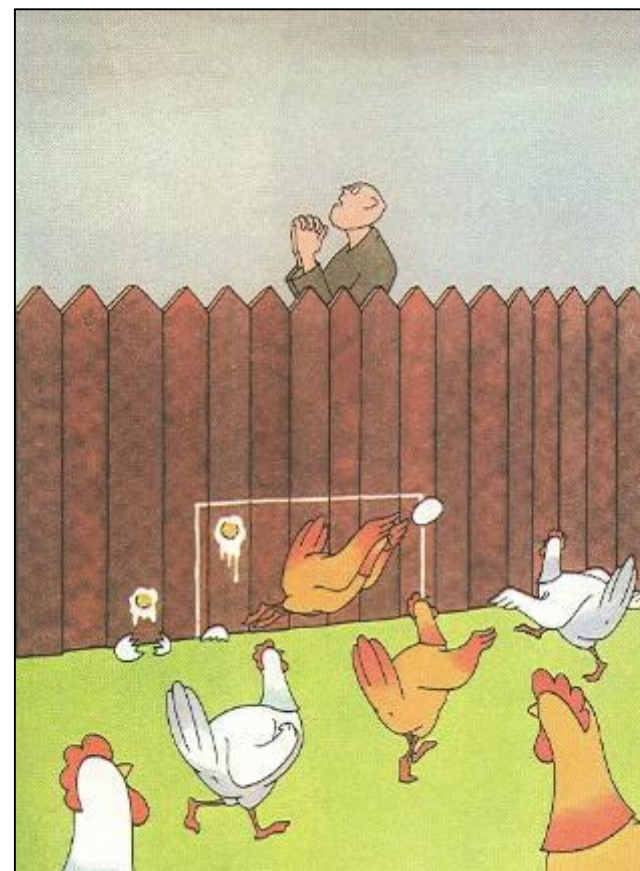
- Cieľový tlak pri účinnej liečbe pre všetky kategórie hypertonikov
  - ✓ aj pacienti s prekonanou NCMP (PROGRESS štúdia)
  - ✓ aj pacienti s prekonaným IM (INVEST štúdia)

< 130/80 mmHg

Dovoľuje zle kontrolovaný tlak pred operáciou ísť **na hodnoty normálne** ?
Máme dôkazy že **normotenzia je u hypertonika škodlivá** počas anestézie ?
Máme dôkazy, že dodržiavanie „**vysokého tlaku intraoperačne**“ je prínosom ?

Odporúčania podľa metodických listov racionálnej farmakoterapie (SKS a SFS, 2014)

- **Cieľový TKs < 140 mmHg sa odporúča:**
  - u pacientov s nízkym a stredným KV rizikom.
  - u pacientov s DM
  - **zvážiť** u pacientov po prekonanej NCMP alebo TIA, u pacientov s koronárnou chorobou srdca
  - u pacientov s diabetickým alebo nediabetickým cievnyim ochorením

Odporúčania podľa metodických listov racionálnej farmakoterapie (SKS a SFS, 2014)

- U starších pacientov s AH mladších ako 80 rokov s TKs ≥ 160 mmHg existujú dôkazy, ktoré odporúčajú redukciiu TKs na hladine 150 - 140 mmHg.
- U výkonných starších pacientov, mladších ako 80 rokov sa majú zvážiť hodnoty TKs < 140 mmHg,
- U fragilnej staršej populácie majú byť cieľové hodnoty TKs prispôbené individuálnej tolerabilite
- U pacientov starších ako 80 rokov s iniciálnym TKs ≥ 160 mmHg sa odporúča pokles TKs na 150 - 140 mmHg, ak sú v dobrej fyzickej a psychickej kondícii.
- Cieľ TKd < 90 mmHg je odporúčaný vždy, s výnimkou pacientov s DM, u ktorých sa odporúča TKd < 85 mmHg.
- Hodnoty TKd 80-85 mmHg by sa napriek tomu nemali vždy považovať za hodnoty bezpečné a dobre tolerované.

Ako a kde budeme zasahovať pri naliehavej hypertenzii v bežnom živote ?

- Rýchle a agresívne znižovanie tlaku je spojené s vyššou mortalitou
- Znižovanie tlaku na normálne hodnoty je spojené so zvýšenou chorobnosťou
- Udržiavanie tlaku na hladine okolo 20 - 30mmHg **nad** „normálnu hodnotu tlaku“ je prínosom

(Lenz, 2004)

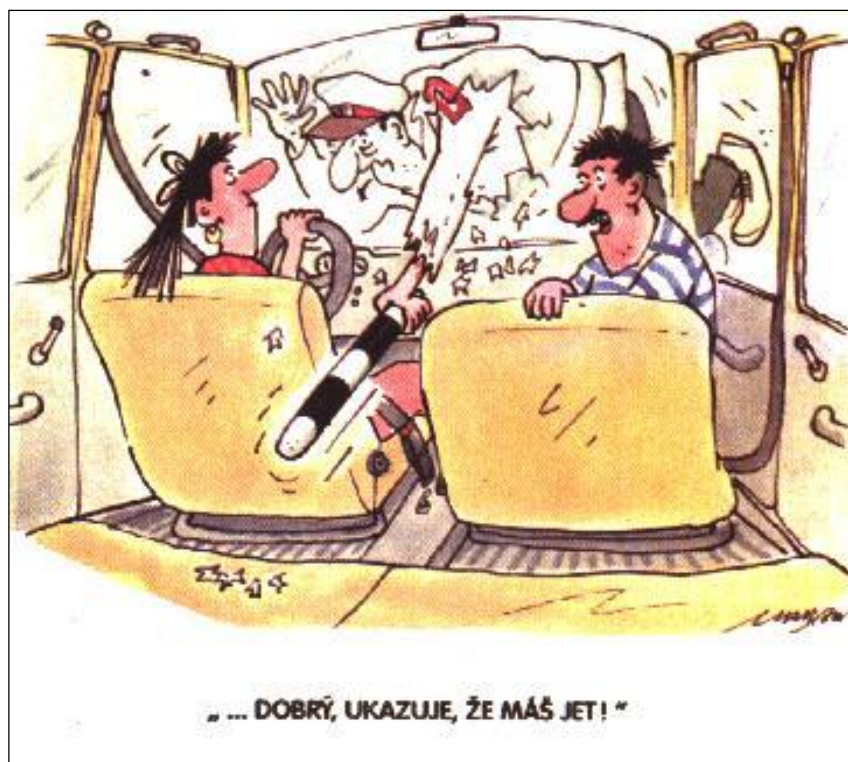
CAVE - rýchle znižovanie má význam iba pri **aortálnej disekcii** - šírenie disekcie závisí na výške tlaku a rýchlosti ejekcie ĽK

NCMP ischemická – opatrne znižovať tlak – hypertenzia zabezpečuje prietok ischemickým ložiskom a jeho „ šedou zónou“

Eklampsia – udržiavať TK>180/110 mmHg až do pôrodu – perfúzia pod tlakom placentou zníži poškodenie plodu

(Feldstein, 2007)

Ako pripraviť hypertonika na anestéziu ?

Ako pripraviť predoperačne hypertonika ?

Predoperačná príprava:

**výhl'adová, všestranná, určujúca,
účinná**

**internista - chirurg - anestéziológ -
pacient**

□ **hypertonik nesmie mať:**

smäd, hlad, strach, bolesť

hypoxiu, hypovolémiu, metabolický
rozvrat, hypotermiu

„nepriaznivú liekovú anamnézu“

- **anamnéza + fyzikálne vyšetrenie**
  - **EKG - arytmia, ischémia**
  - **ECHO - morfológické zmeny a
dysfunkcie - špeciálny výkon a
špeciálny anestéziologický problém**
  - **RTG pľúc - zvyčajne potvrdí starý
nález**
  - **laboratórne vyšetrenia**
    - **často zlyhajú, nie všetky
abnormality vyžadujú liečbu**
    - **falošne pozitívne - produkujú strach**
- 30% výsledkov patologických - 1/3
vyžaduje liečbu**

Príprava hypertonikov pred plánovanou operáciou (Hartl, 2016).

- Praktickí lekári u pacientov pred plánovanou operáciou by mali **regulovať** priemerný krvný tlak (posledných 12 mesiacov) na < 160 mm Hg TKs a < 100 mmHg TKd.
- Anestéziológ môže žiadať **dokumentáciu o evidencii stabilného krvného tlaku** za posledných 12 mesiacov.

Bezprostredný predoperačný výstup krvného tlaku pred plánovanou operáciou, potom treba chápať ako **situačnú hypertenziu**.
- **Odloženie** plánovanej operácie pred prijatím do nemocnice možno urobiť, ak **pretrváva** vysoký krvný tlak pri **optimálnej antihypertenznej liečbe**, alebo v prípade, ak antihypertenzívna liečba **zlyhala**.
- Chirurgovia by mali vziať do úvahy hodnoty krvného tlaku z posledných 12 mesiacov a podľa toho **objednávať pacientov**.
- Nová hypertenzia by mala byť **postúpená do primárnej sféry** skôr ako plánovaná operácia

Čo anestéziológovia zaujíma v terapii hypertenzie?

- Ktoré lieky sa používajú ako liek voľby pri chronickej liečbe hypertenzií a čo s nimi?
- Aký liek použijeme pri naliehavej hypertenzii a hypertenznej kríze?
- Čo použijeme počas anestézie?

Ktoré lieky chronicky (EHS/ ECS, 2014) ?

- V všeobecnej populácii belochov, vrátane tých s cukrovkou, **počiatočná** antihypertenzívna liečba by mala zahŕňať :
  - ▣ tiazidové diuretika,
  - ▣ blokátor kalciových kanálov
  - ▣ blokátor angiotenzín-konvertujúceho enzýmu (ACEI) alebo blokátor angiotenzínového receptora (ARB),
  - ▣ nie betablokátor (**Grade B**)

Pacienti s ochorením obličiek

- V populácii vo veku ≥ 18 rokov s **chronickým ochorením obličiek**, počiatočné štádium (alebo add-on) antihypertenzívna liečba by mala obsahovať **ACEI alebo ARB** s cieľom zlepšiť výsledky obličkových funkcií. (Grade B)
- To platí pre všetkých pacientov s chronickým ochorením obličiek a s hypertenziou bez ohľadu na rasu alebo stav diabetu. (Grade B)

Renin - angiotenzin systém a anestézia

Regulácia krvného tlaku počas anestézie

□ sympatikus + RAS+ vazopresin V1

- Úvod do anestézie blokuje sympatikus - znižuje návrat krvi k srdcu, srdcový výdaj a index cez zníženú venóznú kapacitu
- pri blokáde sympatiku je kľúčovým pre udržanie perfúzie orgánov a tlaku - RAS cez artériový a čiastočne venózný systém
- v prítomnosti ACE inhibítorov sa na regulácii tlaku počas anestézie podieľa len vazopresinový systém

dlhodobá blokáda ACE a ATII₁ receptorov ruší kompenzačné mechanizmy pre udržanie hemodynamickej stability počas anestézie

Colson 1999, Anesth Analg

ACE inhibítory a obehová stabilita počas anestézie

Ponechanie chronicky užívaných ACE inhibítorov do dňa pred operáciou :

- vyššia incidencia obehovej instability so znížením preloadu
  - vyšší výskyt hypotenzie s potrebou vazopresorov
  - výskyt bradykardie po indukcii do anestézie
- kardiochirurgický pacient - dlhší pobyt na mimotelovom obehu

Ryckwaert, 1997

Corriat, 1994

Brabant, Corriat, 1999

Bertrand, Corriat, 2000

ACE inhibítory a anestézia dnes

- **Pokračovať** v ACE inhibítoroch a blokátoroch A1 receptora aj **perioperačne** pri **sledovaní LV funkcie** u pacientov so zlyháváním srdca (Grade IIa/C).
- **Začať** s ACE inhibítormi a blokátormi A1 receptora **týždeň pred operáciou** u stabilných pacientov s **LV dysfunkciou a zlyháváním srdca** (Grade IIa/C).
- **Prechodné vysadenie** ACE inhibítorov a blokátorov A1 receptora predoperačne u pacientov s hypertenziou je **možné** (Grade IIa/C)

(James, Oparil,2014)

Definícia a zmätky...

Hypertensive Emergency - hypertenzná kríza
je akútne a závažné zvýšenie systolického aj diastolického tlaku, spojené s akútnym poškodením - postihnutím cieľových orgánov, ktoré si vyžaduje bezprostrednú intervenciu

Hypertensive Urgency - naliehavá artériová hypertenzia (hypertenzná hrozba) je akútne zvýšenie krvného tlaku bez postihnutia cieľových orgánov

- ▣ Rozdiel je v postihnutí orgánov, nie vo výške krvného tlaku

(Varon, 2003)

Akútna liečba hypertenznej krízy

- **Neznížiť** dTK < 100 mm Hg a sTK < 160 mm Hg **v prvých 24 – 48 hodinách**
  - ▣ Náhly pokles TK zníži perfúziu mozgom, srdcom a obličkami
- Normalizáciu TK sa snažíme dosiahnuť až za niekoľko **dní**
- **Vyvarovať sa normotenzie** v prvých 24 hodinách s výnimkou situácií, kde je to nutné
- Výber liekov a ich aplikačných foriem sa riadi **individuálnou klinickou situáciou každého chorého**
- Dlhodobú **konkomitantnú liečbu začať** zároveň s liečbou hypertenznej krízy
- Udržiavať **primeranú hydratáciu**, dôsledne zvažovať diuretickú liečbu
  - ▣ Reflexnú retenciu objemu je možno pozorovať po liečbe priamymi vazodilatátormi alebo betablokátorom

Požiadavky na liek pre krízu ?

- Rýchlosť poklesu TK a cieľová výška TK
- Dĺžka trvania antihypertenzívneho účinku
- Hemodynamické účinky
- Ovplyvnenie obličkovej hemodynamiky a glomerulárnej filtrácie (GF)
- Známe a potenciálne nežiaduce účinky liekov

Lieky pre hypertenznú krízu

□ Preferované lieky:

□ Parenterálne:

- urapidil, labetalol, nitroglycerín, hydralazín, nitroprusid sodný, enalaprilát,

□ Sublinguálne:

- kaptopril

□ Používané podporné látky:

- furosemid

□ Obsolentné lieky:

- fenoxýbenzamín, guanetidín, reserpín, trimetafan

Elektívna chirurgia pre hypertenziu, by mala byť odložená ?

□ **pri diastolickej hypertenzii > 110 mmHg**

□ pri hypertenzii s nestabilnou AP, alebo so zlyhaním srdca, alebo s hemodynamicky a prognosticky závažnými dysrytmiami

(Prys - Roberts 1978, Hartung 1983)

□ **pri izolovanej systolickej hypertenzii > 220 mmHg, ktorá je nezávislým faktorom kardiovaskulárneho rizika u seniorov a rizikový faktor vzniku NCMP u seniorov vo vaskulárnej chirurgii**

(Franklin 1999, Poultier 2000)

□ **odložiť operáciu / liečiť hypertenziu a operovať / operovať a počas anestézie riešiť vysoký tlak**

(Weksler, 2003; Howel, 2004; Maddox, 2005)

Rozhodnutia o anestéziologickej stratégii

- **odložiť operáciu, liečiť hypertenziu a operovať operovať a počas anestézie a riešiť vysoký tlak**
  - ▣ 3724 plánovaných operácií
  - ▣ 134 pacientov (18,1%) rozhodovací proces pre AH a hrozbu orgánovej komplikácie
  - ▣ odložených 0,4%

(Vysoký TK+ poruchy rytmu, angína pectoris, kardiálne zlyhávanie, pľúcny edém...)

(Weksler, 2003; Howel, 2004; Maddox, 2005)
- odloženie operácie pri TK > 180/110mmHg nemá význam pre redukciiu rizika perioperačných kardiovaskulárnych komplikácií
- Odporúča:
- meranie tlaku
- riešenie vedľajších problémov
- vyhýbanie sa chybám pri meraní
- netolerovať „ banálne problémy“ anestézie

(Kertai, 2005)

Odporúčania ASA/AHS 2014 pre perioperačný manažment pre artériovú hypertenziu

- Odporúča sa u pacientov s **novozistenou AH v perioperačnom období sledovať dysfunkciu cieľových orgánov** a KVS rizikové faktory (Grade IC)
- U pacienta s nestabilným tlakom **vylúčiť perioperačne jeho prudké výkyvy** (Grade IIa/ B)
- Klinici **by nemali** pacientov v nekardiálnej chirurgii **odkladať s TKs $\leq$ 180mmHg a TKd $\leq$ 90mmHg** (Grade IIb/B).

Recovery

- **Recovery hypertonikov môžeme zlepšiť a urýchliť**
- redukciou operačnej traumy miniinvazívnou chirurgiou
- použitím regionálnej/epidurálnej analgézie
- vylúčením perioperačnej hypotermie
- riešením a sledovaním komorbidít
- rýchlou mobilizáciou a intenzívnou rehabilitáciou pacienta

Spomalenie recovery u hypertonica

Patient factors	Drug factors	Surgical and anesthetic factors	Metabolic factors
Extremes of age	Dosage	Long surgery and anesthesia	Hypo/hyperglycemia
Gender	Time of administration	Muscle relaxant use	Hypo/hyponatremia
Genetic variation	Blood gas solubility	Hypotension	Hypothermia
Co-morbidities	Metabolism	Hypoxia	Hypothyroidism
Body habitus	Excretion	Embolism	Hepatic and/or renal failure
Cognitive dysfunction	Drug interactions	Cardiac/neurosurgery	Central anticholinergic syndrome
Seizures	Fluid overload	Regional techniques with sedation	Acidosis
Stroke	Local anesthetic toxicity	Painful stimulation	Coagulation defects

Ďakujem za pozornosť.

